

Mechanický pomeranč (1962): Anthony Burgess (1917-1993)

Autor

- britský romanopisec, básník, hudební skladatel, učitel a jazykovědec
- katolík Augustiánského rážení
- vystudoval anglický jazyk a literaturu
- v roce 1942, když byl ve válce, mu 4 američtí dezertéři znásilnili těhotnou ženu, která následně potratila → tento motiv se objevuje v Mechanickém pomeranči
- po válce vyučoval na středních školách
- v roce 1954 vstoupil do Britských koloniálních služeb a působil jako učitel v Malajsii → zkomponoval zde mnoho hudebních skladeb a napsal zde své první romány
- V roce 1958 mu byl zjištěn neoperabilní nádor mozkový nádor, přesto ale žil ještě 33 let
- Získal peníze z dědictví a měl honorář za své knihy → mohl se věnovat literární činnosti
- v roce 1961 navštívil SSSR, zde načerpal inspiraci, pro některé své romány → např. i Mechanický pomeranč
- jeho žena, Lynne, propadla alkoholismu, ale Burgess nechtěl nechat rozvést
- Navázal vztah se svojí italskou překladatelkou (Liana a v roce 1964 mu porodila syna
- Lynne (jeho žena) zemřela v roce 1968 na cirhozu jater, pak si vzal Lianu
- za svůj život napsal obrovské množství próz a složil neměnné množství románů
- konzervativní monarchista ale koketoval i se socialismem

Rozbor

- **literární druh:** epika
- **literární forma:** próza
- **žánr:** postmoderní román (prvky dystopického světa)
- **umělecký směr:** postmoderna
- **časoprostor:** Londýn (někdy v nedaleké budoucnosti)
- **kompoziční výstavba:** chronologická, 3 části po 7mi kapitolách
- **vyprávěč:** ich-forma (vyprávěno z pohledu hlavní postavy)
- **vyprávěcí způsoby**
- **typy promluv:** pásmo vyprávěče, pásmo postav
- **jazyk:** argot → týnovština (anglismy, rusismy, germanismy a neologismy na konci knihy je slovník) → není idiolekt, protože Alex nám nedává vhled do jeho myšlenek, ale přímo nám říká, co se děje
- **literárně-historický kontext:** G. Orwell, Aldous Huxley (je jimi ovlivněn), William Golding
- **motivy:** sex, drogy, argot, násilí, gangy, Ludovicova metoda
- **téma:** Svobodná vůle je důležitá, i když jsou jedincovi činy zlé a amorální. Člověk bez svobodné vůle ztrácí identitu.
- nesvobodné dobro X svobodné zlo
- Prvky dystopického světa → násilí je řešeno nehumánní metodou
- nejslavnější je Mechanický pomeranč → proslavilo ho také filmové zpracování
- reaguje na nevychovanou nezkrotnou mládež, kterou i zároveň trochu chápe
- je zde pro postmodernu typický prvek metafikce → spisovatel v knize píše mechanický pomeranč → vrstvení
- dále je zde problematizace dětství
-

Postavy

- Alex: Miluje vážnou hudbu, sex, drogy a super násilí. Na začátku románu mu je 15 let a je vůdcem gangu, tzv. frendíků. Ty ho však zradí a on je převezen do nápravného zařízení. Nejprve je klasicky vězněn. Zkamarádí se s vězeňským Kaplanem a mohl vybírat hudbu k bohoslužbám. Alex udělal průser a musel být léčen Ludovicovou metodou. Asociovali mu věci, které miloval s nechutenstvím a pocitem na zvracení. Snaží se pak začlenit do společnosti, ale nic není jako dříve. Najde pomoc u intelektuála,

kterému dříve znásilnil ženu. Ten ho však chtěl jen zneužít k politické revoltě a vlastně ho přinutiti ke spáchání sebevraždy. Po probuzení v nemocnici je vylečén a je jako dřív, nebo ne? Bitkování ho už nenaplňuje a má pomyšlení na vdavky → Britský konec

- Frenčíci → Jiřík, Pítrs a Tupoun
- F. Alexander: spisovatel, který pak Alexovi “pomáhá”
- Dr. Brodsky: sadistický lékař, který vytvořil Ludovicovu metodu
-